

ਸੱਚੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਅਗਸਟੀਨ ਜਾਰਜ ਮਸੀਹ ਜੇ

ਕਾਉਂਸਿਲ ਆਫ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ

ਅਤੇ ਹੋਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

2013 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 24349

8 ਨਵੰਬਰ 2013

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਜੀ), 21 ਏ ਅਤੇ 226— ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ (ਸੋਧ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2013—ਸ. 2—ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 1969—ਸ. 17—ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਬੋਰਡ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਾਨਤਾ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਰਥਾਤ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ (ਸੀਐੱਸਈ) ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1860 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੱਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਹੈ—ਇਹ ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ-ਇਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ, ਯੂਪੀ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਐਮਪੀ ਵਿੱਚ 100 ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ- ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ (ਸੋਧ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2013 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸੀ.ਐਸ.ਈ. ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਬੋਰਡ ਉਹਨਾਂ ਬੋਰਡਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ:-(i) ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਗਠਨ/ਗਠਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ (ii) ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਸਕੂਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (COBSE) ਲਈ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ CBSE ਅਤੇ ICSE ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ; ਇਹ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀ-ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਧਾਰਾ 19 ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ-ਉਪਯੋਗਿਤ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਅ ਸੀ। ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ - CBSE ਅਤੇ ICSE ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1973 ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਕੌਂਸਲ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਵਾਜਬ

ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ - ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ

ਉਹਨਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਜੋ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (6) ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਾਰਵਾਈ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ। ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 12)

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਲ 1951 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਸਿਲੇਬਸ ਅਤੇ ਸਾਂਝਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਲਸਫੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਇਕਸਾਰ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪਰਿਣਾਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 16)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸਮਵਰਤੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21-ਏ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ 6 ਤੋਂ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਢੰਗ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ।

(ਪੈਰਾ 19)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਸੀਬੀਐਸਈ ਅਤੇ ਆਈਸੀਐਸਈ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1860 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੋਸਾਇਟੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਸੀਬੀਐਸਈ ਅਤੇ ਆਈਸੀਐਸਈ। ਸਟੈਂਡ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬਾਂਡਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਐਕਟ,

1973 ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ

ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਕੌਸਲ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਪੈਰਾ 20)

ਸਲਿਲ ਸਾਗਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਨਾਲ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮਰਥ ਸਾਗਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ।

ਆਗਸਟੀਨ ਜਾਰਜ ਮਸੀਹ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ (ਸੋਧ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2013 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਆਰਡੀਨੈਂਸ 2013' ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) (ਅਨੇਕਚਰ-ਪੀ-32) ਨੂੰ ਸੀਵਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1)(ਜੀ) ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤਿਅੰਤ ਵਿਗਾੜਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੋਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 1969 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ '1969 ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1-ਏ) ਦੇ ਸੀਮਿਲਨ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(2) ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1-ਕੌਸਲ ਆਫ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਕੌਸਲ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1860 ਦੇ ਤਹਿਤ 2.5.2008 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੋਸਾਇਟੀ ਹੈ। '1860 ਐਕਟ' ਵਜੋਂ। ਉਕਤ ਕੌਸਲ ਦਾ ਗਠਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਤੱਕ ਪਬਲਿਕ ਇਮਤਿਹਾਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ, ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਰਡ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬੋਰਡਾਂ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੁਤੰਤਰ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਤ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਕੌਸਲ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਇਸ ਨੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੁਝਾਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ। ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕੰਮ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੌਸਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੌਸਲ ਪੰਜਾਬ,

ਹਰਿਆਣਾ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ, ਯੂ.ਪੀ., ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 100 ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਨੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ 2008-09 ਲਈ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲਏ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵਧੀ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਬੋਰਡ ਆਫ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਅਜਮੇਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਬੋਰਡ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਨਤਾ ਸੰਗਠਨ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਏਜੰਸੀ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

(4) ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦਾ ਨਿਯਮ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ (ਸੀਬੀਐਸਈ) ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਕੂਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ (ਆਈਸੀਐਸਈ) ਲਈ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1860 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜ-ਕੌਂਸਲ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ।

(5) ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ/ਜਵਾਬਦਾਰਤਾ ਨੰਬਰ 3 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਬੋਰਡ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ। ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਬੋਰਡ ਨੇ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਬੋਰਡਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ:-

- (i) ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ/ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ
- (ii) ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਸਕੂਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (COBSE) ਲਈ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(6) COBSE ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਸੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬੋਰਡਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਲ ਉਕਤ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ COBSE ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 28.3.2013 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ/ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ

ਪਟੀਸ਼ਨਰ - 2013 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 8353 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਕੌਸਲ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

(7) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 29 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 17.4.2010 ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਕੌਸਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਬੋਰਡ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਭਾਵ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 3651 ਆਫ਼ 2009 ਅਤੇ 15947 ਆਫ਼ 2010, ਜੋ ਕਿ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ COBSE ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ 19.12.2012 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਏ ਜਾਣ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2013 ਦੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਟੂ ਅਪੀਲ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 19939 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 12.7.2013 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਹੋਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(8) ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਕੌਸਲ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਫਿਰ ਵੀ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਮਿਤੀ 30.8.2013 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ (ਸੋਧ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2013 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 1969 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਸੀਮਲਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। -ਸੈਕਸ਼ਨ (1-ਏ) ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ- ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਇਮਤਿਹਾਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬੋਰਡ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1)(ਜੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21-ਏ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਯਮ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੇ ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਉੱਦਮਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਖਾਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕੌਸਲ ਜਾਂ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਕਰਵਾਉਣ, ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ।

(9) ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਿਆਰ ਜਾਂ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਕਲਿਆਣ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਰਡੀਨੈਂਸ-ਰਾਜ ਸੀਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 38 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਸਤੂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(10) ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਮੁਹੰਮਦ ਯਾਸੀਨ ਬਨਾਮ ਟਾਊਨ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀ, ਜਲਾਲਾਬਾਦ*¹, *ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦੇਵਨਸ ਮਾਡਰਨ ਬਰੂਅਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਡ*², *ਬੀ.ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ*³ ਅਤੇ *TMA ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ*⁴। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(11) ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 246 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - 7^{ਵੀਂ} ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ-III ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(12) ਅਨੁਛੇਦ 19 ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੇ ਉਪਬੰਧ (2) ਤੋਂ (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਕੋਈ-ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ

ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਅਨੁਛੇਦਜ (6) ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਮਤੀ

1 1952 ਲਾਅ ਸੂਟ (SC) 11

2 2003 ਲਾਅ ਸੂਟ (SC) 1151

3 2003 ਲਾਅ ਸੂਟ (SC) 759

4 2003(2) SCT 385

ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ। ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਾਰਵਾਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਖੇਤਰ। ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

(13) ਇਹ ਆਮ ਗਿਆਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਬੰਧਤ ਅਖੌਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਖੌਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਵਪਾਰਕ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਚਾਹਵਾਨ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਫਾਲਤੂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਾਰਨ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕੈਰੀਅਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਲਪਨਿਕ ਅਤੇ ਭਰਮਾਉ ਤਸਵੀਰਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰੀਅਰ ਖਰਾਬ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ, ਉਹ ਆਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਣ-ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ, ਗੈਰ-ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮਾਫੀਤ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਾਬਾਲਗ ਸੁਨੀਲ ਅਨਾਥ ਵਿੱਚ **ਗਾਰਡੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀਐਸਈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ**, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕੈਰੀਅਰ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਮਨੋਨੀਤ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਣ ਦੀ ਆਮ ਦਲੀਲ ਹੈ।

(14) **ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਵਿਕਾਸ ਸਾਹੇਬਰਾਓ ਰਾਊਂਡਲੇ** 'ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੈਰਾ-12 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

"ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫਿਏਟ ਨੂੰ ਢਿੱਲਾ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ।"

(15) **ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ⁷ **ਦੁਆਰਾ**, ਪੈਰਾ 18 ਤੋਂ 24 ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

"18. ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ

ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕਤਾ/ਵਪਾਰਵਾਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਲ 1951 ਵਿੱਚ, ਸੈਂਟਰਲ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਬੋਰਡ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਸਿਲੇਬਸ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1964-1966 ਵਿੱਚ, ਕੋਠਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਤ, ਨਸਲ, ਭਾਈਚਾਰੇ, ਧਰਮ, ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਜਨਤਕ ਫੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ। ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੌਲਤ ਜਾਂ ਵਰਗ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਔਸਤ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਸਕਣਗੇ। ਕੋਠਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 1991 ਵਿੱਚ ਯਸ਼ਪਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

19 . ਸਾਲ 2006 ਵਿੱਚ, ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਮੁਹਿੰਮ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਜਨਤਕ ਦਬਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਭਾਰਤੀਦਾਸਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਐਸ. ਮੁਥੁਕੁਮਾਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਕਮੇਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੋਰਡ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ.ਪੀ ਵਿਜੇਕੁਮਾਰ, ਆਈਏਐਸ ਦੀ ਗਠਿਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਡਾ. ਐਸ. ਮੁਥੁਕੁਮਾਰਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਸਾਂਝੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵੀ ਸੌਂਪੀਆਂ ਸਨ।

20 . ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 88-ਛੇਵੇਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਮਿਲਿਤ ਅਨੁਛੇਦ 21—ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਕਤ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। (ਵੀਡੀਓ

⁷(2011) 8 SCC 737

ਮੋਹਿਨੀ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ; ਉਨੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਜੇਪੀ ਬਨਾਮ ਏਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ)।

21. ਇੱਕ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21-ਏ ਅਧੀਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ

ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਬਰਾਉਨ ਬਨਾਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਲੇਸੀ ਬਨਾਮ ਫਰਗੂਸਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਵੱਖਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨ ਹਨ" ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ।

22. ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਕਸਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਾਂਝੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਜ਼ਾਬਤਾ, ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ, ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਏਗਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਯੂਨੀਫਾਰਮ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਲਈ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਅਤੇ ਫੁੱਟਪਾਉ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਈ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

23. ਰੋਹਿਤ ਸਿੰਘਲ ਬਨਾਮ ਜਵਾਹਰ ਐਨ. ਵਿਦਿਆਲਿਆ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ:-
(ਐਸਸੀਸੀ ਪੀ. 691, ਪੈਰਾ 6)

“6. ਬੱਚੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਧਰਤੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵੀ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਬਿਹਤਰ ਜਾਂ ਮਾੜੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੰਗੀ-ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਭਵਿੱਖੀ ਫਸਲ ਦੀ ਕਟਾਈ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੱਚੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਨ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਦਰ, ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ” (ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

24. ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਮਤਾ ਮੋਹੰਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਹੱਤਵ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਦਿਅਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਰਸਮੀ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਗਿਆਨ, ਹੁਨਰ, ਮਨ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਓਸਮਾਨੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੀਚਰਸ ਅਸੋਸ਼ਨ

ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। v. ਏ.ਪੀ. ਦਾ ਰਾਜ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: (ਓਸਮਾਨੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੀਚਰਸ ਐਸ.ਐਨ. ਕੇਸ, ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੀ. 685, ਪੈਰਾ 30)

“30 .....ਲੋਕਤੰਤਰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਮ, ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਗਿਆਨ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨੂੰ ਹਰ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਨੈਤਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ”

16.) ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1951 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਸਿਲੇਬਸ ਅਤੇ ਸਾਂਝਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਲਸਫੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਇਕਸਾਰ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪਰਿਣਾਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਮੰਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਤ ਹੈ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੂਰਨ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੀਮਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਆਗਿਆਯੋਗ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਘੇਰਾ। ਪਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

17.) ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਣਸੋਧਿਆ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 1969 ਦੀ ਧਾਰਾ 17(1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“17(1)। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਬੋਰਡ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ:-

- (i) ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਸਿਲੇਬੀ, ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਨੁਸਖਾ ਦੇਣਾ;
- (ii) ਪਾਠ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਗਰੇਡਿੰਗ ਲਈ ਖੋਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਤ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ;
- (iii) ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨਾ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣਾ;
- (iv) ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ, ਉਮੀਦਵਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ

ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੋਰਸਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ;

- (v) ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ;
- (vi) ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ, ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ;
- (vii) ਪਰੀਖਿਅਕ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਸਟਾਫ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਤੈਅ ਕਰੋ;
- (viii) ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ;
- (ix) 1 ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ, ਵਿਦਿਅਕ ਟੂਰ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ, ਸੈਮੀਨਾਰ ਅਤੇ ਸਿੰਪੋਜ਼ੀਆ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ;
- (x) ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਲਾਨਾ ਆਡਿਟ ਕੀਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ 30 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਖਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ;
- (xi) ਵਿਦਿਅਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਸਟੇਟ ਕਾਊਂਸਿਲ ਆਫ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਰਿਸਰਚ ਐਂਡ ਟਰੇਨਿੰਗ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਦੇਣਾ;
- (xii) ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ, ਸੈਡਲ ਅਤੇ ਇਨਾਮ;
- (xiii) ਅਜਿਹੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ, ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;
- (xiv) ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤ, ਦਾਨ, ਦਾਨ, ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਜ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕ;
- (xv) ਬੌਧਿਕ, ਸਰੀਰਕ, ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਲਿਆਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ ਉਪਾਅ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ;

(xvi) ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਸਿਹਤ-ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ;

(xvii) ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ

(xviii) ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਰੋ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।"

(18) ਆਰਡੀਨੈਂਸ 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"2. ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 1969 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਪਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ:-

“(1—ਏ) ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ (ਜਿਸ ਦੀ ਨਾਮ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ), ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (iii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਕਟ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ, ਵੀ ਉਕਤ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗੀ।"

(19) ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ 1969 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (iii) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (iii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ

ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਜ ਉਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ। ਸਿੱਖਿਆ ਸਮਵਰਤੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 21-ਏ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ 6 ਤੋਂ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਢੰਗ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ।

(20) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਬੋਰਡਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ/ਗਠਿਤ ਕੀਤੇ

ਜਾਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਅਤੇ CBSE ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਸੀਬੀਐਸਈ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਕੌਂਸਲ ਨੇ 28.3.3 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਉਕਤ ਸੰਸਥਾ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 2013, ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ 2013 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 8353 ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਲੀਬਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸੀਬੀਐਸਈ ਅਤੇ ਆਈਸੀਐਸਈ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1860 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੋਸਾਇਟੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਕਿ ਸੀਬੀਐਸਈ ਅਤੇ ਆਈਸੀਐਸਈ ਸਟੈਂਡ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬੋਰਡਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1973 ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਕੌਂਸਲ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(21) ਇਸਲਈ, ਅਸੀਂ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2013 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।⁷

ਪੀ ਐਸ ਬਾਜਵਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ

ਸਿੰਘ

⁷ਸੰਪਾਦਕ ਨੋਟ: ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।